Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA



СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 124. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 1, 1995. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 1-го ЛИПНЯ 1995 р. Ч. 124. РІК CII.

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ — ЦЕ ЗДІЙСНЕНА АМЕРИКАНСЬКА МРІЯ

„Ми вважаємо ту правду очевидною, що всі люди були створені рівними, що Творець наділив їх певними невід'ємними правами, між якими є життя, воля і змагання до щастя."... Влада державна встановлена для береження цих прав... свою силу вона має від громадян... коли надуживає тієї сили з метою встановити тиранію, громадяни мають право скинути дану владу і встановити нову...

Із Декляраціі Незалежности

ДЖОРДЖ ВАШІНҐТОН

ТОМАС ДЖЕФФЕРСОН

У ВЕРХОВНІЙ РАДІ НЕ ВЩУХАЮТЬ ГОСТРІ ДЕБАТИ

Київ (УНІАР). — Тут 26-28-го червня Верховна Рада розглядала проєкт закону про фінансово-промислові групи (ФПГ). Як зазначив один із співавторів проєкту Олександер Єльяшкевич, постійна комісія з питань економічної політики запропонувала свій проєкт, який з юридичної і політичної точки зору виглядає гіршим, ніж указ, на котрий свого часу Верховна Рада наклала вето. Достатньо процитувати третій пункт статті 5, де сказано, що "державне реґулювання цін на проміжну і кінцеву продукцію фінансово-промислових груп не застосовується". Це означає, пояснив Єльяшкевич, що в особі ФПГ на ринок України приходить міжнародний монополіст, який не підпорядковується державі.

Голова комісії з питань фінансів і банківської діяльности Віктор Суслов уточнив, що метою створення ФПГ є реалізація державних програм і перший пункт першої статті законопроєкту містить тверді обмеження на створення ФПГ: вони можуть створюватися тільки на визначений термін. Тобто, йдеться про введення цетралізованої державної політики стосовно важкої та оборонної промисловости, авіякосмічної, транспортної та енерґетичної галузей.

Опонент від фракції реформістів О. Єльяшкевич зауважив, що комісія з питань фінансів і банківської діяльности майже одноголосно відхилила цей проєкт перш за все тому, що фінансово-промислова група загалом, а не тільки її головне підприємство, повинна бути юридичною особою.

Наступного дня до проєкту внесено поправки, згідно з якими "керувати майновими правами ФПГ може тільки українське підприємство". Крім того, знято пільгове оподаткування кінцевої продукції та встановлено, що вреґулювання цін на кінцеву продукцію ФПГ проводиться згідно з чинним законодавством.

В результаті, законопроєкт був схвалений. За нього проголосували 217 депутатів із 298 присутніх.

Депутати приступили до розгляду законопроєкту про зміни і доповнення до земельного кодексу України.

Попереднього тижня бурхливі емоції панували в сесійній залі навколо питання чи має право О. Ткаченко головувати на сесії. Не зважаючи на те, що в залі було достатнє число депутатів, щоб розпочати працю, багато з них відмовилися реєструватися і табло ніяк не могло зафіксувати двотретинного кворуму. Не допомогла і 10-ти хвилинна перерва, яку оголосив О. Ткаченко. Адже саме те, що відразу після схвалення постанови про усунення Владислава Дацюка з посади генерального прокурора Ткаченко зробив спробу керувати засіданням сесії, і спонукало представників фракцій національно-демократичного спрямування, зокрема „Рух", „Державність" і "Реформи", бльокувати працю сесії. Депутати вважають, що доки не завершиться справа Асоціяції "Земля і люди", Ткаченко не має морального права вести засідання. Того дня сесія так і не розпочалася, а наступного — на сесії головував О. Дьомін, який також є заступником голови Верховної Ради України.*

ОЧІКУЄТЬСЯ ПОВАЖНИХ ЗМІН У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОГО УРЯДУ

Москва. — У четвер, 29-го червня, під головуванням президента Боріса Єльцина у Кремлі відбулося засідання Ради безпеки Російської Федерації.

Предметом обговорення було тільки одне питання, але воно, скоріше за все, спричинить поважні зміни у складі російського уряду. Мова на засіданні йшла про обставини недавньої трагедії у російському місті Будьоннівську, захопленому чеченськими бойовиками, які таким чином змусили російських керівників до політичних переговорів. Як відомо, у висліді неуспішного штурму, здійсненого російськими силами безпеки і спеціяльними антитерористичними формаціями, загинуло багато мирних громадян з числа закладників.

Під час подій у Будьоннівську Б. Єльцин перебував у Галіфаксі, на зустрічі керівників „великої сімки". Повноту влади щодо кризи у Будьоннівську взяв на себе прем'єр-міністер Віктор Черномирдін, який відразу погодився на припинення бойових дій у Чечні і початок мирних переговорів. Таким чином, керівники силових міністерств опинилися у програшному становищі. Отже, про свою резигнацію проголосили міністер оборони Павел Ґрачов, міністер внутрішніх справ Віктор Єрін, директор Федеральної служби безпеки Сєрґєй Стєпашін, міністер у справах національностей і реґіональної політики Ніколай Єґоров, голова Ради безпеки Олеґ Лобов, виконуючий обов'язки генерального прокурора країни Віктор Ілюшенко і ще дехто з другорядних осіб.

Спостерігачі передбачають, що президент Б. Єльцин спробує відстояти міністра оборони П. Ґрачова, оскільки вони перебувають у дружніх особистих стосунках.

Православні України відстоюють незалежність

Київ (УНІАР).— Тут у понеділок, 26-го червня, у приміщенні Спілки письменників України відбулася наукова конференція "Українській державі — незалежну Православну Церкву".

Ініціяторами її проведення стали Всеукраїнське Товариство "Просвіта" ім. Т. Шевченка, Українська Православна Церква Київського Патріярхату, Спілка письменників України та Українське козацтво.

Конференцію відкрив голова СПУ Юрій Мушкетик, який наголосив, що Українська Православна Церква завжди боролася за незалежність і після 1654 року саме вона до останнього відстоювала право України на самостійність і тому зазнавала жортоких переслідувань. Особливо жорстокими ці переслідування були за часів царювання Петра-І.

Заступник Патріярха Київського і Всієї Руси-України

(Закінчення на стор. 4)

УВАН ВІДЗНАЧИТЬ 100-ТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ М. ДРАГОМАНОВА

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА влаштовує урочисту конференцію з нагоди 100-ої річниці смерти видатного українського мислителя, публіциста і громадського діяча Михайла Драгоманова. Доповідатимуть: гостя з України д-р Раїса Іванченко (тема доповіді — „Ідеї Драгоманова для сучасного державотворення України"), та президент УВАН у ЗСА д-р Марко Антонович („Останні роки життя Михайла Драгоманова").

Конференція, якою закриється академічний сезон УВАН, відбудеться у неділю, 9-го липня, о год. 2-ій по полудні, у приміщенні будинку УВАН, 206 захід 100-та вул. в Ню Йорку, телефон для інформацій (212) 222-1866.

З уваги на Свято Незалежности Америки, яке припадає в цьому році на вівторок 4-го липня, бюра Головного Уряду УНС і видавництва будуть в цей день закриті, а чергове число „Свободи" появиться в понеділок 3-го з датою середи 5-го липня. — *Ред.*

Вручення нагород „Смолоскипа" творчій молоді України

Київ (УІС „Смолоскип"). — 2-го червня ц. р. видавництво „Смолоскип" вручило тепер уже традиційні щорічні нагороди творчій молоді України. Урочиста церемонія вручення проходила у великій залі будинку колишньої Української Центральної Ради.

Нагороди проголосив директор видавництва „Смолоскип" Осип Зінкевич два роки тому під час презентації молодіжної Творчої Асоціяції „500". Минулого року були вручені перші нагороди. Відзначалися молоді українці, які проявили себе на громадській ниві, у кіно та театральному мистецтві, у галузі літератури. Цьогорічні нагороди уфундували доктор Степан Дудяк і Володимир Стрихар (ЗСА).

(Закінчення на стор. 4)

В Україні

(з інформацій УНІАР)

Про грошову реформу

КИЇВ.— Віцепрем'єр-міністер Ігор Мітюков закликав журналістів обережно підходити до публікацій на тему грошової реформи, оскільки нагнітання ажіотажу шкодить населенню і допомагає збагачуватися певним фінансовим структурам під час панічних сплесків на грошовому ринку. "Про грошову реформу буде оголошено заздалегідь і вона здійснюватиметься без будь-яких заходів конфіскаційного характеру",— сказав Мітюков. Голова правління Національного Банку України Віктор Ющенко вважає, що, грошову реформу доцільно було б здійснити у першій половині другого півріччя цього року, коли темпи інфляції невисокі та створено механізм неемісійного покриття дефіциту бюджету, зокрема випущено державні цінні папери.

Міжнародна конференція

КИЇВ. — Тут відбулася міжнародна конференція "Соціяльні аспекти приватизації", організована Фондом державного майна України, Міжнародним центром приватизації, інвестицій і менеджменту, Українським центром економічних і політичних досліджень та Фондом Конрада Аденауера, Німеччина. Представник Кабінету Міністрів України Ігор Мітюков у своєму виступі зазначив, що необхідно перейти від централізованого фінансування соціяльних витрат до піднесення ролі реґіональних і місцевих бюджетів у фінансовому соціяльному забезпеченні, й також до розвитку позабюджетних фондів, обов'язкового і недержавного страхування. Голова Антимонопольного комітету О. Завада сказав, що побудувати соціяльно орієнтовану економіку можна лише шляхом приватизації та демонополізації. Вирішено зосередити увагу на виявленні людей, котрі потребують конкретної допомоги та створенні системи доведення до них цієї допомоги.

Міліція звільняється від злочинства

КИЇВ. — У Центрі громадських зв'язків Міністерства Внутрішніх Справ дав пресову конференцію начальник Управління внутрішньої безпеки МВС України полковник внутрішньої служби безпеки Юрій Янчук. Служба внутрішньої безпеки (СВБ) в органах внутрішніх справ України функціонує з січня 1993 року. На початковому етапі праці першочергові зусилля спрямовувалися на створення нормативної бази її діяльности, підготовку та перекваліфікацію працівників. Цього року основні зусилля СВБ спрямовує на профілактичну працю серед працівників органів внутрішніх справ, на зміцнення законности і службової дисципліни. Вже здійснено понад 3,500 перевірок, в результаті яких адміністративні покарання дістали 1,100 працівників міліції. Ще 450 осіб звільнені зі служби за грубі порушення законів.

Відбувся авкціон цінних паперів

КИЇВ.— У Національному Банкові України відбувся четвертий авкціон з розміщення облігацій внутрішньої державної позики 1995 року. Було виставлено 30 000 облігацій номінальною вартістю 100 мільйонів карбованців кожна. Термін їх погашення — 16-го березня 1996 року. Терміни виплати доходу — 16-го вересня і 16-го грудня цього року та 16-го березня 1996 року по 22 мільйони 500,000 карбованців на одну облігацію. Банки придбали 12,010 цінних паперів за конкурсними заявками на суму 2 біл. 124 міл.. 800,000 карбованців. Указом Президента створено комісію з цінних паперів, яка має створити "правила гри для емітентів та посередників на фондовому ринку".

Радяться українські дипломати

Київ (УНІАР).— Тут у вівторок, 27-28-го червня, в приміщенні Міністерства закордонних справ України відбулася нарада надзвичайних і повноважних послів України за кордоном, генеральних консулів, постійних представників у міжнародних організаціях. Дипломатів привітав міністер закордонних справ України Геннадій Удовенко, який відзначив, що за два роки Україна здійснила прорив у справі формування позитивного іміджу України, стала чинником европейської безпеки. Мета зустрічі — підбиття підсумків за минулі два роки, обговорення наболілих питань, визначення стратегії і тактики на майбутнє. У нараді взяли участь Президент України Л. Кучма, голова Верховної Ради О. Мороз, прем'єр-міністер Є. Марчук і представники відповідних міністрств.

В Миколаєві виявлено холеру

МИКОЛАЇВ. — В області виявлено 107 хворих на холеру, з яких один помер, 36 закінчили лікування і залишили шпиталі. Виявлено також 37 носіїв холерного вібріону.

Приватизація бльокується на місцях

КИЇВ. — Тут на міжнародній конференції "Соціяльні аспекти приватизації" голова Фонду державного майна Юрій Єхануров зазначив, що питання відповідности деяких місцевих керівників займаним ними посадам постала дуже гостро, оскільки процес малої приватизації бльокується на місцях. Єхануров також повідомив, що з 1-го липня розпочне свою діяльність аґенція з банкрутства. Вона реєструватиме підприємства, які неспроможні вести далі свою господарську діяльність. На збанкрутованих підприємствах з'являться нові керівники, які зуміють підняти виробництво.

В АМЕРИЦІ

Не дозволяють на зневажання прапора

ВАШІНҐТОН. — У середу, 28-го червня, члени Палати Репрезентантів своїм схваленням ще раз підтвердили пошану та прив'язання до державного зоряного прапора Америки. 312 голосами (проти 120) вирішено внести нову поправку до Конституції, котра дозволить стейтам зневагу державного прапора трактувати як злочин за який каратимуть. Аналітики вважають, що в Сенаті ця справа також матиме загальну підтримку та буде схвалена без будь-якої затримки.

Уводять нові правила безпеки

ВАШІНҐТОН. — Безпосереднім наслідком вибуху у державному будинку в Оклагома Сиnі було розпорядження президента Билла Клінтона до всіх державних аґенцій перевірити існуючі системи безпеки та негайно їх доповнити, якщо вони не відповідають новим вимогам. Нові правила обмежуватимуть паркування авт у ґаражах державних урядових будинків, рекомендують конечне ужиття металошукачів і внутрішніх мереж тевізії. Крім того підкреслюється і те, щоб працівники та відвідувачі державних будинків-урядів завжди на видному місці мали свої ідентіфікаційні відзнаки.

У СВІТІ

Грабіжники мов крізь землю провалилися

Як уже повідомлялося, у Целлендофі, районі Берліну, група грабіжників увірвалася в банк і захопила 20 закладників. Поки поліція випрацьовувала плян штурму будинку банку, досвідчені терористи змусили владу передати їм декілька міл. марок і преспокійні зникли, використавши для втечі заздалегідь проритий підземний хід. Штурм відбувся запізно. На щастя, ніхто зі закладників не постраждав.

Пакістан активно озброюється

Франція передала Пакістанові першого з трьох куплених ним французьких підводних човнів. В цілях модернізації сво-їх збройних сил Пакістан вже придбав чотири бойові кораблі в Англії, один у Данії. Лише за 1994 рік пакістанська війсь-кова техніка дістала 100 китайських танків, 400 німецьких броневиків, п'ять розвідувальних французьких і шведських літаків, англійські гелікоптери. До 1993 року Пакістан займав дев'яте місце у списку 50 держав світу — великих імпортерів зброї. Тепер він у цьому самому списку займає вже четверте місце, випередивши Китай, Іран, Північну Корею і Єгипет.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00. Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Становлення України на фоні кризи економічних систем світу

У "Свободі" 23-го червня була вістка про застереження американського економістаЛіндона Ляруша, щоб Україна не піддавалася тискові Міжнародного валютного фонду (МВФ) щодо суцільної приватизації, бо це не допоможе виходові з економічної кризи, але може завдати економіці України нового удару. Загроза, на його думку, походить від того, що Україна розраховує на допомогу світових економічних систем, які самі переживаютть серйозну кризу, вони можуть в короткий час розвалитися і потягнути за собою в прірву Україну.

Навколо цього застереження можна дискутувати, та, на жаль, для таких тверджень є підстави. Адже відомо, що в світі вже не раз траплялося раптове падіння економіки без видимих причин і ніхто досі, здається, не винайшов рецепт, як уникнути таких різких економічних спадів. Можливо, фахівці Міжнародного інституту Шіллера уже розкрили цю таємницю, якщо директор інституту, американський економіст Л. Ляруш чомусь так упевнений, що існуюча світова валютно-фінансова система проіснує не більше 18 місяців.

Та в будь-якому випадку зауваження щодо суцільної та ще й раптової приватизації є слушними. Адже світ покищо не знає прикладу, щоб у якійсь країні абсолютно все було б тільки приватне. Не було також прикладу в світовій практиці успішно проведеної раптової приватизації, оскільки не може змінитися раптово ментальність людей. Виробити модель капіталізації економіки України намагаються багато економістів, але як не помилитися? Можливо, для України сьогодні згодилася б післяреволюційна НЕПівська формула щодо побудови "капіталізму, котрий буває при соціялізмі"? Тобто поступове, але невпинне реформування, без штучного підштовхування, але й без стримування. Це забезпечило б стабільність.

На жаль, в Україні реформи постійно гальмуються, що є дуже небезпечним для економічної системи. Як пише Микола Руденко у своїй книзі "Енергія прогресу", штучні заборони на рух вартости в державі — це все одно, що перепиняти циркуляцію крови в організмі.

Доктор економічних наук з Інституту економіки Володимир Черняк також вважає, що перехідна економіка прокладає міст між однією системою і другою, і цей шлях більше сприяє стабілізації та несе менше небезпек, ніж шокові методи, які він порівнює з раптовим стрибком "через прірву", який може увінчатися успіхом, але й може закінчитися трагедією.

Заборони породжують також інше зло: тіньову економіку, яка в свою чергу тягне за собою карні злочини аж до вбивств. Тому так важливо, що Президент України дістав змогу працювати більш ефективно. Щоправда, корумповані урядовці, можливо, намагатимуться зірвати цей договір. Процеси демонополізації та побудови демократичного суспільства зустрічають великий опір з боку консервативних сил. На щастя, демократичні організації це враховують і надають певну підтримку Президентові як у здійсненні економічних перетворень, так і в поборюванні злочинности.

Тим часом фахівці Кабінету Міністрів прогнозують, що на кінець 1995 року зниження обсягу виробництва складе один відсоток від рівня 1994 року, рівень інфляції буде в межах двох відсотків, а номінальні доходи населення зростуть у 4.1 раза. Реальні ж доходи зменшаться на 9.6 відсотка. Середньомісячний заробіток на кінець 1995 року становитиме 7.5 мільйона карбованців. Ці прогнози зроблено з огляду на сповільнення темпів розвитку світової економіки, які, за підрахунками організації економічного співробітництва, у 1995-96 роках становитимуть 2.7 відсотка, замість передбачуваних 3-ох відсотків.

Спостерігаючи здалеку та вболіваючи за Україну, ми все ж знаємо, що там є досить висококваліфікованих фахівців і віримо, що вони не дозволять антиукраїнським силам економічно чи в якийсь інший спосіб знову поневолити державу.

Анатолій Гороховський

НАРОДНИЙ РУХ УКРАЇНИ: ЗДОБУТКИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Голова Народного Руху України Вячеслав Чорновіл.

II

— Нещодавно в багатьох країнах світу широко відзначалось 50-річчя закінчення Другої світової війни. Яка ваша думка: перемога над фашистською Німеччиною принесла Україні визволення чи, навпаки, загарбання?

— Я не сказав би, що Україна була загарбана, їй повернули статус колонії. Перемога над фашизмом антигітлерівської коаліції то справді велика перемога. Що ж стосується східньоевропейських країн, то там один тоталітаризм переміг інший тоталітаризм. Україна ще на довгі роки залишилась підневільною державою. Слід було відзначити перемогу, але не в формі торжеств, а як день пам'яті жертв Другої світової війни.

Ліві сили України намагалися використати відзначення цієї дати, щоб сказати добре слово про провідну ролю комуністичної партії, совєтського ладу у розгромі фашизму. Ми теж брали участь у святкуванні, але постійно підкреслювали, що якраз комуністична партія та її лідери були основними винуватцями Другої світової війни. Ми нагадували про пакт Ріббентропа — Молотова, який розв'язав війну з Польщею, ми нагадували про тотальне знищення військових кадрів Червоної армії, що страшенно ослабило державу, ми нагадували про колективізацію, розкуркулення, голодомор, які підірвали фізичні сили народу перед можливим нападом фашизму.

У відзначенні дня перемоги рухівці брали участь, я навіть стояв на трибуні недалеко від Президента. Гарно йшли добре вимуштровані курсанти, солдати і матроси Української армії, пройшли колони ветеранів з квітами. Але потім на Хрещатик прорвалася комуністична колона, попереду йшли діти, а позаду — їх батьки з портретами Сталіна і закликали відновити Совєтський Союз. Це вже був шабаш, невизнане дійство, з приводу якого я навіть подав заяву в Генеральну прокуратуру про притягнення до кримінальної відповідальности лідерів комуністичної та соціялістичної партій — Олександра Мороза та Петра Симоненка.

— Я пам'ятаю, коли ви очолили Львівську обласну Раду, то найперше взялися за земельну реформу, чим завоювали прихильність сільського населення. Чому досі Верховна Рада не прийняла закон про земельну реформу, хто ставить палиці в колеса, кому невигідно здійснення цього важливого заходу?

— На другий день після обрання мене головою обласної Ради, я запропонував ухвалу про подвоєння розмірів присадибних ділянок, потім було розроблено положення про фермерство і згодом перші ферми в Україні з'явилися в малоземельній Галичині. Крім того були зроблені перші спроби опаювання землі, однак мені не вдалося довести почату справу до кінця, перешкодила адміністрація Кравчука.

Дуже прикро за те, що тепер відбувається в сільському господарстві. Варто відзначити, що навіть на підставі існуючого законодавства, можна було б починати паювання, однак цей крок глухо бльокується аґрарним лобі, як у Верховній Раді, так і на місцях...

Нині дуже важливо розкріпачити селянина, зробити його власником землі, але протидіють цьому комуністична, соціялістична та селянська партії.

— Гадаю, що вам відомо про американську телевізійну передачу „60 хвилин", автори якої стверджують, ніби західня Україна і зокрема місто Львів є центрами нацизму та антисемітизму. Бажано було б знати вашу думку з цього приводу?

— Моє ставлення глибоко неґативне. Я був одним з тих, хто відкрив першу синагогу у Львові, хто допомагав створенню жидівського культурного товариства. На диво, Україна, яка колись була зоною осідлости і де справді у свій час були гострі конфлікти, то сьогодні вона дає фору Росії з її відвертим антисемітизмом в Москві, Петербурзі та інших містах... У нас його по суті немає, демократичні сили до цього не мають відношення. Прийнятий на Україні закон про національні меншини вважається кращим в Европі...

Існують сили, які зацікавленні створити неґативний образ України в західньому світі. Комусь це потрібно, це елемент великої політики. Демократичну Америку такі речі не прикрашають.

— Наша розмова відбувається у знаменний день, коли вся Америка відзначає День матері. Ви маєте нагоду звернутися до всіх матерів-українок, які будуть ваші побажання їм?

— Як відомо, це свято виникло з ініціятиви однієї жительки Чикаґо у 1910 році і було підтримане президентом Вілсоном. У Західній Україні День матері був поширений до встановлення там большевицької влади. У 1989 році в країні теж почали відзначати це свято з ініціятиви Союзу Українок.

Бажаю всім жінкам щасливого материнства, гарного подружнього життя. А ще хотів би побажати, щоб вони, залишаючись громадянами Америки, виховували своїх дітей патріотами України. Це моє найбільше бажання.

— І, нарешті, останнє питання, яке цікавить не тільки мене, як вашого колеґи по спільній роботі на Львівській студії телебачення, але й багатьох читачів: як себе почуваєте, чи і далі існують проблеми з серцем?

— Мабуть, проблеми були перебільшені. Нещодавно я пройшов обстеження в одній з престижевих клінік Відня і там встановили, що у мене не було жодного клясичного інфаркту, мали місце явища судинного характеру. Тепер я практично серця не відчуваю, незважаючи не велике навантаження...

— Дякую вам за бесіду і бажаю, щоб ще багато років ви, як щойно висловилися, не відчували серця. Хай воно б'ється в ім'я вільної, незалежної, демократичної України!

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про живу історію

Якось в останніх днях трапилася нагода кинути просто тільки одним оком на частину книжкової та іншої спадщини нашого відомого мистця, поета і мистецтвознавця св. п. Святослава Гординського, що ще чекає упорядкування і перевезення в Україну.

Що там за багатство матеріялів, яка там, у тих тепер лише систематично за темами поскладаних пачках, ховається багата ще не застигла історія нашого культурного життя! Повно того всього у книжках, рукописах, світлинах, багато з яких, до речі, залишилося без підпису (і невідомо, чи хтось їх ще зможе зідентифікувати) — аж мурашки ходять по шкірі.

Правда, мій добрий друг Славко був вийнятково багатогранною людиною, при тому унікальним збирачем, а над усе видатним знавцем літератури і мистецтва. Та не це стало важливим у моїх роздумах після усвідомлення вартости цих скарбів, що лежали передо мною ніби в печері Алі-Баби.

Мене радше після перегляду тільки декількох скринь із збірками поезій українських поетів огорнув страшенний сум з приводу того, що всі ці скарби не стануть загальновідомі і що житимуть цілі покоління українців середнього, а то зовсім молодого покоління, які не знатимуть тих наших поетів чи письменників і навіть чутка про ці скарби до них не долине.

Все це торкається тих наших поколінь і тут, в діяспорі, і там, в Україні, хоча їхнє незнання випливає зі зовсім інших причин. Наші земляки з України, що тепер у силі віку не знають тих скарбів, бо не мали ніколи нагоди навчатися і знати про тих, які творили українське мистецьке та культурне життя на західніх землях України, із-за політичного тиску і режиму, що не дозволяв про них чути або читати їхні твори. Наше середнє і тепер доростаюче покоління у діяспорі через надто широко сприйняту і закорінену свободу не мало великої охоти (за малими вийнятками) цікавитися українськими творчими світилами, щоб добровільно і самотужки пізнавати тих, що творили хоча і скромну, але таки українську культуру. Десь те чи інше прізвище пройшло повз вуха в коротких годинах науки в школах українознавства, десь, може, тут і там була нагода мимохіть побачити мистецьку виставку, чи таки пізнати одного або другого із сучасних поетів, письменників чи малярів — і все.

Це незнання, однак, не охоплює лише культурне українське життя, але також заторкує недавноминулі історичні події, які знають вони лише із пропаґандивних гасел, промов чи „свят героїв". Яка шкода, що справжня інформація, справжні неприкрашені історичні факти, про які ще можуть оповісти очевидці, — відходять зі старшими людьми у засвіти і їх не здолають пізнати ті, які силою факту будуть творити дальшу історію політичного та культурного життя України тут і там.

Про це я думала, оглядаючи скарби С. Гординського, і згадалося, скільки цікавого та невідомого він умів віднайти і розповісти всім, хто знав, як уважно його слухати й користати з тих розповідей.

Власне, коли пишу ці рядки, зближається для нас, мешканців американської землі, Свято Незалежности, 4-те липня, а з тим і початок очікуваних і вимріяних вакаційних місяців. Може в цей час постане нагода серед

(Закінчення на стор. 3)

Христина Бурштинська

ІВАН ПУЛЮЙ ПОВЕРТАЄТЬСЯ В УКРАЇНУ

„Поневолені народи Росії повинні стати вільними і утворити власні держави. Але найважливіше значення для досягнення цієї мети, для забезпечення тривалого миру в Европі може мати тільки самостійна Україна. Незалежність України є, за нашим переконанням, ключем до миру в Европі". Наведена цитата з 1915 р. є настільки актуальною, що могла би бути сказана кожним визначним політиком сучасности, однак її автором є Іван Пулюй — визначний фізик, 150-річчя з дня народження якого широко відзначає в цьому році громадськість України.

Іван Пулюй

Немає його імени в „Українській радянській енциклопедії" (1983), є лиш згадка в „Українському радянському енциклопедичному словнику" (1989). Напевно тому, що все своє життя І. Пулюй був українським патріотом, не приписали „великі інтернаціоналісти" до його імени характеристики „російський".

Ми з чоловіком навчалися у Львівському політехнічному інституті, не один рік слухали лекції з фізики, але на ім'я Пулюя, як і на сотні імен визначних українських діячів, вчених, мислителів було накладено суворе табу. У Гримайлові Тернопільської области, родинному місті І. Пулюя, на старому цвинтарі серед скромних хрестів і надгробків відрізняється надгробний пам'ятник з темного мармуру з мистецькою кованою решіткою, виготовленою, як вказує напис, у Празі. Цей пам'ятник, за поданням дослідника життя і творчости великого вченого Юрія Гривняка, виконаний за кресленнями Івана Пулюя, поставлений ним на могилі батьків під час останньої поїздки на рідну землю. Бажанням Пулюя було, щоб його останки були перевезені до Гримайлова і поховані біля могили батьків.

У травні ц. р. в Гримайлові відкрито пам'ятник — визначний фізик-теоретик, електротехнік, дослідник Х-променів, громадський діяч повертається у славі в Україну.

Пулюївські урочистості в Україні розпочалися 2-го лютого на батьківщині великого вченого в місті Тернополі, куди прибула і делеґація з Гримайлова. Святковий вечір відбувався в театрі ім. Т. Шевченка, при вході до залі запрошеним роздавали газету „Русалка Дністровая" з матеріялами про Івана Пулюя.

Вечір відкрив ректор приладобудівного інституту Олеґ Шаблій, на ньому виступили науковці-фізики Роман Пляцко, Ольга Збожна, яка фактично найбільш прислужилася до такого величавого і достойного пошанування пам'яті видатного земляка, голова Спілки письменників Тернопільщини Петро Тимочко, член Спілки Олександер Роницький та інші.

В столиці нашої держави Києві в Будинку вчителя, де М. Грушевський за декілька днів до смерти Пулюя (31 січня 1918 р.) проголосив IV Універсалом незалежність Української Народної Республіки, відбувся 3-го лютого урочистий вечір. Вступне слово виголосив академік Олексій Ситенко, голова Ювілейного комітету для вшанування пам'яті І. Пулюя з нагоди 150-річчя від дня народження. Привітання учасникам урочистого вечора надіслав Президент України Леонід Кучма, в ньому відзначена роля І. Пулюя в науці та в боротьбі за українське національне відродження. З привітаннями виступили: Патріярх Київський і всієї України Володимир (Романюк); внук Івана Пулюя проф. Петер Пулюй, який приїхав з Австрії для участи у вечорі; член Національної Академії Наук України проф. Олекса Біланюк із ЗСА, як представник УВАН та американського НТШ; голова Державного комітету України з питань науки і технології проф. Сергій Рябченко.

Слово про Івана Пулюя „Життя для науки й України" виголосив проф. Роман Гайда (Львів). Цікавими були виступи відомого письменника Валерія Шевчука та доктора мистецтвознавства професора Дмитра Степовика. Валерій Шевчук відзначив, що Іван Пулюй — це яскравий приклад поєднання видатного вченого-природознавця і гарячого патріота України, що своєю діяльність зробив великий внесок в культуру рідного народу. Д. Степовик зупинився на ролі Пулюя в перекладах на українську мову релігійних книг; він зачитав один із псалмів у перекладі Пулюя і зазначив, що за літературно-мистецьким рівнем — це найкращий до цього часу переклад.

На закінчення вечора з чудовим концертом виступив лавреат Шевченківської премії — чоловіча хорова капеля ім. Л. Ревуцького (художній керівник — народний артист України Богдан Антків), дириґував Юрій Курач.

Львів вшанував ім'я Івана Пулюя низкою науково-громадських заходів. На вулиці Івана Пулюя врочисто освячено камінь, на місці якого буде споруджено пам'ятник цій непересічній постаті української науки і культури.

6-го лютого в Академічній бібліотеці ім. В. Стефаника виступом завідувачки відділом Олени Канчалаби відкрилась виставка, присвячена знаменному ювілеєві. На відкритті виступали професори Роман Гайда та Степан Злупко. Огляд експозиції провела науковий співробітник бібліотеки Зоряна Грень.

Найбільш поважною із львівських врочистостей на честь 150-річчя І. Пулюя була академія, яка відбулася 8-го лютого в актовій залі Державного університету „Львівська політехніка".

Ректор Львівської політехніки проф. Юрій Рудавський відкрив академію. З привітальним словом до присутніх звернувся відомий письменник, голова Львівського відділення Товариства „Просвіта" Роман Іваничук, який роздумував про долю видатного вченого ще десять літ тому в романі „Шрами на скалі". Виступили з привітаннями: ректор Львівського Державного Університету ім. І. Франка проф. Іван Вакарчук, голова НТШ академік Олег Романів, згадуваний проф. Олекса Біланюк, ректор Дніпропетровської Державної гірничої академії Геннадій Півняк.

Із доповідей перед слухачами вирізьблювались щораз нові грані могутнього Пулюєвого таланту. Про наукові відкриття та дослідження вченого в царині фізики доповідав професор Р. Гайда, який займається дослідженням творчости великого вченого.

Незаперечним фактором є те, що український вчений вніс величезний вклад в рентґеноскопію: сконструював рентґенівську рурку на 14 років раніше від відкриття Рентґена, отримав високоякісні рентґенограми, глибше і повніше дослідив природу Х-променів, підійшовши до розуміння мікроскопійного характеру їх походження. В доповіді ще раз була підкреслена думка, що І. Пулюя поряд з Рентґеном слід вважати фундатором фізики Х-променів.

Про І. Пулюя, як знаменитого електротехніка, говорив декан електромеханічного факультету Орест Лозинський. Освітлювальні лямпи Пулюя набагато кращі за лямпи Едісона, він вперше дослідив „холодне" світло (знане тепер як неонове), за його участю було введено в Австро-Угорщині ряд електростанцій на постійному струмі і першу в Европі електростанцію на змінному струмі.

З доповідей старшого наукового співробітника Романа Пляцка, доцента Ольги Збожної та завідуючої відділом ЛНБ ім. В. Стефаника Олени Канчалаби розкривалася могутня духовно-патріотична сторінка творчости І. Пулюя. Глибоко релігійна людина, яка закінчила теологічний факультет, І. Пулюй багато часу та енерґії присвятив перекладові Святого Письма і став на прю за право українського народу читати Святе Письмо українською мовою.

Поліглот, знавець 15 мов у часи колоніяльного стану українського слова, І. Пулюй боровся за відкриття українського університету у Львові. „Визначним письменником" назвав його Іван Франко, бо Пулюй першим вжив народну мову в церковних книжках, написав науково-популярні праці „Непропаща сила" та „Нові і перемінні звізди", в яких підноситься до філософського розуміння мислення та буття.

Для увічнення пам'яті ученого-фізика, оригінального винахідника, письменника-філософа, перекладача, публіциста та громадського діяча Івана Пулюя ректор Української академії мистецтв відомий скульптор Емануїл Мисько подарував Львівській політехніці авторський твір-бюст І. Пулюя, який буде прикрашати авдиторію його імени.

Перед початком Академії запрошені могли придбати виготовлені до знаменної дати поштові коверти, а також отримували спеціяльний випуск газети „Львівський політехнік".

Урочистість завершилась концертом, організованим Товариством та Народним домом „Просвіта" Львівської політехніки, який розпочався „Молитвою", написаною П. Кулішем д-рові І. Пулюєві на спомин зоряної ночі на хуторі в Мотронівці.

Іван Пулюй повертається. З його іменем ми стаємо вищі, могутніші, розумніші, тому він так потрібний Україні.

м. Львів

Їхню жертовність належно оцінено

У травні 1995 року минуло п'ятдесять літ від закінчення світової завірюхи, яка вирвала сотні тисяч людей із родинних хат у незнаний світ.

Зі сходу сунула на Европу азійсько-московська навала, і стриму їй не було. На долю Першої Української Дивізії випало здійснити опір червоному нашестю у маленькій Австрії, де спалахнув жорстокий бій. До останньої хвилини молоді українські воїни-патріоти стримували совєтський наступ в околиці містечка Фельдбах. Сотні синів нашого народу положили там свої юні голови. Їхньої хоробрости австрійська земля не забула. Уряд країни, спонуканий вдячністю до українців, дуже дбайливо ставиться до збереження пам'яти про них, до упорядкування їхніх могил та пам'ятників. Можна сказати, що героїзм і жертовність українських вояків принесли славу не лише їм, і не тільки Українській Дивізії, але і усьому українському народові.

Цей вислід за всяку ціну хотіла унеможливити Москва. Ідеологи сталінського режиму відразу по свіжих слідах подій кинулися фальсифікувати історію війни, передусім ролю в ній Українського Резистансу. До якого лише варварства москалі не вдавалися, щоб затерти добру пам'ять про нашу Дивізію! Еккаведисти і „смершівці" змушували австрійців розкопувати могили полеглих воїнів, забирали ідентифікаційні значки, відтак обливали тлінні останки бензиною і спалювали або перепоховували як незнаних вояків. Тому на більшості цвинтарів, наприклад, у Фельдбаху, на військовому цвинтарі, майже всі українці поховані як невідомі вояки.

Та врешті-решт, не без Божої ласки, запанувала справедливість. Австрійський уряд, при співпраці з ветеранськими організаціями, встановив пам'ятники воїнам Української Дивізії в усіх місцевостях, де вони полягли, цими місцями є Грац, Фельдбах, Ст. Стефан, Бірбавм, Гнас, Траутманнсдорф, Бад-Гляйхенберг та інші.

Хто ж були ці молоді воїни, що навіки залишилися лежати в чужій землі? Які були їхні мрії та сподівання? Частинно це були ті, хто вцілів після битви під Бродами. Головна маса була результатом другого набору з цілої західньої України. Крім того, ряди Української Дивізії поповнили тисячі українців, яких насильно забрано на роботу до Німеччини. Всі вони вірили в майбутнє воскресіння своєї нації, кожен ясно здавав собі справу, що Україна потребуватиме сильної, добре здисциплінованої армії. Всі сподівалися що отот виникне нагода злучити українців з Червоної Армії, УПА та Дивізії, і це було б поважне військо, справжня сила. Тоді так не сталося, і відомо, чому.

Але, мабуть, сам Бог так велить: все, що має прийти до життя, все, що гідне життя — прийде! І прийшла вільна Україна! Самостійна, соборна! Прийшла, щоб сміливо дивитися в майбутнє, але також і для того, щоб з болем у материнському серці оглядатися на святі могили своїх дітей, що добровільно пожертвували своїм життям за щастя своєї знедоленої нації.



На знімках: могили українських вояків і пам'ятник їм на цвинтарі у Фельдбаху



Нещодавно до тих дорогих для нас могил на австрійській землі приїхали схилити голови делегації дивізійників та колишніх вояків УПА зі З'єднаних Стейтів Америки, Канади, Англії, Німеччини, а також старшини національних Збройних Сил України.

Безсила смерть перед тим, хто впав за Батьківщину!

Іван Ільків

Про живу...

(Закінчення зі стор. 2)

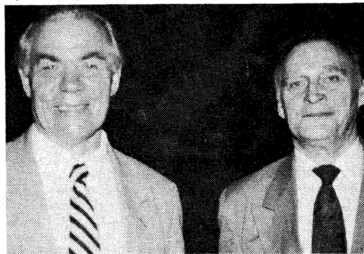
постійного поспіху і перевантаження щоденними обов'язками, знайти так трохи спокою та вільного часу, щоб у всіх вакаційних закутках, де нас занесе доля, знайшовся час для того, щоб сеньйори нашої громади могли розповісти свої спогади про те, що вони знають і пам'ятають та поділитися пережитим з тими, які не мали можливости дістати ці знання із шкільної лавки та підручників, бо час їхнього життя припав на іншу історичну добу так відмінну від того минулого, що стало вже живою історією.

Хай наші знання і наші архіви не завмирають у пивницях чи установах, а переходять живим словом до живих людей, які повинні візнати все, що варто любити, цінити все своє минуле, бо колись і яскраве сьогодення нинішніх поколінь стане минулим і осяде в архівах. Не даймо, отже, себе присипати пилом віків. Сьогодні архівний порох загрожує моєму поколінню й нашим попередникам, але..., дорогі юні друзі, хоч ви гадаєте, що завтра належить до вас, знайте, що позавтра пил історії не припинить свого падіння!

О-КА

Український балет на фестивалі Сполето-ЗСА

Чарлстон, Південна Каролайна (Ярослав Бігун). — Українське мистецтво блиснуло на міжнародному фестивалі Сполено-ЗСА, де у виступах 6-8-го червня Національний Балет України полонив серця тисяч любителів танцю і здобув найвищу оцінку критиків.



Директор Національної Опери і Балету України А. Мокренко (зліва) і балетмайстер А. Чікера в Сполето ***(Фото О. Пясецька)***

Це був перший виступ Національного Балету України в ЗСА і перший виступ будь-якої української групи в 19-літній історії цього престижевого фестивалю.

Для любителів танцювального мистецтва, які виповнили найбільшу залю цього мальовничого, історичного міста на півдні Америки, виступ на фестивалі мало або взагалі невідомого їм українського балету був приємною несподіванкою. В рамках двотижневого фестивалю українська група виступала поряд з такими мистецькими ансамблями і солістами, як світової слави сопрано Рената Скотто, Баварська державна опера з Мюнхену, Гарлемський театр танцю і Вестмінстерський хор.

Після першої вистави „Лебединого озера" Чайковського, критик місцевої газети „Повст енд Кур'єр" Датті Ашлі порівняла київський балет з найкращими у світі. „В минулому, — писала вона, — багато-хто в Америці вважав, що балетом Великого театру в Москві і Кірова в Санкт-Петербурзі не було рівних у колишньому Совєтському Союзі. Але це не так. Бачивши славний балет Великого театру в Лос Анджелесі три роки тому, я мушу визнати, що мені більше сподобався Національний Балет України".

Рецензентка, зокрема, відзначила балерину Олену Філіпову за її неперевершене виконання головної жіночої ролі, Олександра Колебчука і Миколу Прядченка, як також „бездоганність та повну синхронічність кор де балету" під керівництвом балет-майстра Анатолія Чікера.

З таким же успіхом Національний Балет України повторив „Лебедине озеро" наступного вечора, знову перед переповненою залею. Однак менш успішною виявилась „Лісова пісня" Михайла Скорульського за сценарієм одноіменного твору Лесі Українки — не так з вини танцюристів, які, за оцінкою критика Елізи Інгл, були бездоганні, як через технічні проблеми, пов'язані зі складністю сюжету, частими змінами декорацій і довгими павзами, які переривали нормальний хід драми.

Не зважаючи на ці труднощі, на кінець вистави вдячна публіка нагородила довгими оплесками виконавця, які, як зазначила Еліза Інгл, навіть в умовах технічних перешкод непохитно втримали драматичний і технічний рівень.

В інтерв'ю після першого виступу, генеральний директор і художній керівник Національної Опери і Балету України Анатолій Мокренко висловив переконання, що „на крилах цього успіху" київський балет отримає більше запрошень на виступи в Америці, і що їхній успіх також „відкрив вікно" до Америки іншим українським мистецьким колективам.

Тепер головне завдання нашого мистецтва, зокрема оперного і балетного — це просто реклама, щоб світ побачив, ким ми є, — сказав він. — А щодо рівня, то це рівень світовий, рівень Великого театру, Маріїнського театру".

А. Мокренко зазначив, що за совєтських часів Москва не дозволяла українській опері й балетові репрезентувати вище мистецтво Совєтського Союзу. Після проголошення незалежности, додав він, обставини змінилися і Національна Опера і Балет України часто гастролюють в Европі, Азії, Південній Америці, Канаді.

Як доказ міжнародного визнання А. Мокренко вказав на те, що Національний Балет України запрошений відкрити Единбурзький музичний фестиваль в Шотляндії наступного року постановкою нового балету „Біла кокарда" Віталія Кікти. А. Мокренко визнав, що з уваги на економічне становище в Україні, національний балет, як і інші види мистецтва, втратив кількох провідних виконавців, які виїхали за кордон. Але їх не так багато і дехто вже повертається до Києва. „І чим скорше в нас покращить життя, тим нам буде легше".

Найбільша проблема, сказав він, це те, що вже протягом трьох років театр не отримує від держави житла, без якого не може приймати на працю нових, молодих танцюристів, яких не бракує в Україні.

А. Мокренко згадав, що в Україні зроджується кляса меценатів, які допомагають мистецтву, але брак відповідного законодавства про оподаткування, яке сприяло б жертводавству, стримує його розвиток.

Участь Національного Балету України в фестивалі Сполето-ЗСА виникла з ініціятиви керівників спільного підприємства „Американсько-українська торговельна корпорація" — Михайла Нудельмана і Карла Гейбеля. Уряд України фінансував подорож до ЗСА, організатори фестивалю Сполето покрили кошти його перебування в Чарлстоні, а кілька американських компаній спонзорували окремі постановки.

Щорічний мистецький фестиваль Сполето-ЗСА був започаткований 1977 року з ініціятиви композитора Жана Карльо Менотті як американський відповідник мистецького фестивалю в Сполето, Італія.

В цьогорічному фестивалі включено 51 програму з усіх видів мистецтва — опери, симфонічної, камерної і хорової музики, балету, джазу, кабарету, літератури, театрального і образотворчого мистецтва.

НОВА ПРОГРАМА ДЛЯ ЧЛЕНІВ УНС ІЗ ВИПЛАЧЕНИМИ ГРАМОТАМИ

Український Народний Союз розробляє тепер нову програму, яка відноситься до наших членів з виплаченими грамотами. Тому що наше фінансове становище є сильне і тому що ми цінуємо наших членів з виплаченими грамотами, ми плянуємо запропонувати нашому членству одноразову нагоду купити додаткову суму забезпечення без подання нової аплікації та без огляду на стан здоров'я чи Ваш вік, якщо Ви забезпечені в УНСоюзі. Ви зможете збільшити суму вашого забезпечення. Ця програма називається „Програмою додаткового забезпечення" та є розрахована на те, щоб підвищити суму забезпечення, яке тепер мають власники виплачених грамот. Вона дуже подібна до нашої звичайної програми „conversion", котру ми вже маємо довший час для членів із виплаченими грамотами. По суті, члени із виплаченими грамотами заміняють їх на нову грамоту „Single Premium Life", якщо вони вирішать скористати з цієї програми.

Усі члени віком від 20 до 80 років можуть збільшити суму свого забезпечення, якщо вони мають виплачену грамоту в УНСоюзі. Це дає нагоду кожному власникові виплаченої грамоти збільшити суму забезпечення на основі нової таблиці смертности, з багато вищою гарантованою відсотковою ставкою, ніж існуюча виплачена грамота. Це означає, що Ви можете купити більшу суму забезпечення за кожного вплаченого доляра. Усі члени, які в минулому були недостатньо забезпечені, будуть мати нагоду подвоїти, а в деяких випадках потроїти вартість своїх грамот.

Програма починається у вересні цього року і триватиме до серпня наступного року. Ми звернемося до коло 28,000 членів УНСоюзу, які мають виплачені грамоти в УНСоюзі, та запропонуємо їм взяти участь у цій програмі. Звернемося безпосередньо до всіх власників виплачених грамот і до всіх секретарів відділів. Кожний член одержить інформації про свою виплачену грамоту та пропозицію нової „Single Premium Life" грамоти.

Ця програма запевняє виграш для всіх. Наші члени отримають збільшену суму забезпечення, наші секретарі отримають активних членів у своїх відділах, котрі зможуть брати участь в окружних зборах та союзових конвенціях, а УНСоюз отримає більше членських вкладок. Ми надіємося відновити дух УНСоюзу у тих членів, які вже довгі роки не беруть участи у своїх відділах. Це є нагода знову запізнати членів з УНСоюзом і зактивізувати нашу найбільшу братську організацію. Сподівайтеся побачити цю пропозицію у Вашій пошті в наступному місяці.

МАРТА ЛИСКО,
секретар УНС

УВАГА! УВАГА!

Пригадується, що

Посмертні оголошення

до поміщення в щоденнику „СВОБОДА"
приймаються тільки до години 8:30 ранку,
якщо родина бажає їх мати надрукованими того самого дня.

В 40-ий день смерти оголошень телефонічно не приймається.

ВІДДІЛ ОГОЛОШЕНЬ

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

бл. п.

ІРИНИ ПЕТРЕНКО ФЕДИШИН

буде відправлена Панахида відразу після СЛУЖБИ БОЖОЇ
(приблизно 12-та год. дня)

в церкві свв. Петра і Павла в Glen Spey, N.Y. в неділю 9-го липня 1995 р.

Рідних, приятелів і знайомих просимо згадати покійну в своїх молитвах:

муж	— ОЛЕГ
син	— ТИМІШ
донька	— ВІРА
сестра	— ГАЛИНА МАЙСТРЕНКО з родиною.

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ПЕРЕДЧАСНОЇ СМЕРТИ
нашого найдорожчого і незабутнього СИНА, МУЖА, ТАТА, БРАТА і ШВАГРА

бл. п.
д-ра прав

БОГДАНА ЮРІЯ ЮРЧИШИНА

будуть відправлені
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

8-го липня о год. 11-ій ранку в церкві Царя Христа в Бостоні Масс.
9-го липня о год. 10-ій ранку в церкві св. Арх. Михаїла в Гартфорді Конн.
16-го липня о год. 11:30 ранку буде відправлена Панахида в українській православній церкві св. Андрія Jamaica Plain Масс.

Про молитви і пам'ять просять:
мама, дружина, доні, сестра і шваґер.

Як невʼянучий вінок на могилу ЮРІЯ складають пожертви на фонд: „АДОПТУЙМО СЕМІНАРИСТА З УКРАЇНИ" в Стемфорді, Конн.
1,000 дол. — Ірина Юрчишин;
300 дол. — інж. Евген і Лана Бабій.

На фонд: ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКО-МОВНИХ ШКІЛЬНИХ ПІДРУЧНИКІВ В УКРАЇНІ:
1,000 дол. — Ірина Юрчишин.

Православні...

(Закінчення зі стор. 1)

митрополит Філарет зазначив, що конференція проходить у день третьої річниці Всеукраїнського православного Собору, який відбувся 26-го червня 1992 року, "коли дві Церкви — Українська Православна та Українська Автокефальна Православна об'єдналися в єдину УПЦ КП". За цей час, за словами митрополита, Київський Патріярхат став такою силою, яку не можна відкинути: він уже може скеровувати духовність в незалежній Україні. Саме тому проти нього ведеться така шалена боротьба. Адже йдеться не тільки про незалежну Українську Православну Церкву , але й про те, бути чи не бути українській державі. Незалежна Україна не подобається не лише Росії, а й певним колам в Україні, а міцна незалежна Церква є ґарантом незалежности держави.

Митрополит Київський Філарет також зупинився на проблемі так званої неканонічности Української Православної Церкви. Владика розповів, що скільки він не пропонував представникам Православної Церкви Московського Патріярхату в Україні зустрітися і подискутувати з цього приводу, вони жодного разу не відгукнулися. Що ж до визнання УПЦ КП Вселенським Патріярхом, то на перешкоді у цьому стоїть роз'єднаність православних церков в Україні. Щоб її подолати, митрополит Філарет закликав українське православ'я, підпорядковане Москві, вийти з-під її влади.

Гетьман Українського козацтва Володимир Мулява зауважив, що коли українське православ'я не об'єднається, то священики матимуть великий гріх перед українським народом і українською державою та історією.

Учасники конференції ухвалили звернення до Президента і прем'єр-міністра України, у якому на голошують на неприпустимості перебування на посаді міністра в справах національностей, міґрації та культів Миколи Шульги і пропонують призначити на цю посаду знаного науковця, громадського і політичного діяча Дмитра Степовика. У листі звертається увага й на те, що держава мала б відігравати активнішу ролю у захисті національної Церкви.

Зелені Свята на цвинтарі Св. Духа

В неділю, 11-го червня цього року на епархіяльний цвинтар Св. Духа в Гамптонбурґу, Н. Й., прибули друзі-ветерани, члени Організації Українського Державницького Фронту та численне громадянство, щоб, згідно з нашою традицією, вшанувати пам'ять українських воїнів, борців-підпільників, національно-визвольного руху, синів і дочок, які віддали своє життя в боротьбі за всі часи, буття нашого народу і тих, що загинули в німецько-московських в'язницях, концтаборах та на засланнях.

О 2:00 год. по полудні ве-терани ОУН–УПА, 2-ої Дивізії УНА, ОУДФ та представник Українсько-американських ветеранів п. Полчі, зорганізовано, з прапорами, прибули до Пам'ятника-Хреста, де Владика Василь Лостен у супроводі численного духовенства відправив Парастас. Опісля ветерани зорганізовано перейшли до Пам'ятника відомим і невідомим героям ОУН–УПА –УГВР. Владика Лостен відправив Панахиду, а пор. Лев Футала виголосив коротеньку промову, згадавши про довготривалу, криваву, жорстоку боротьбу, в якій наш народ зложив великі жертви. Жертви ці не були даремні. Прапор цієї священної боротьби перейняло молоде покоління, яке виросло на леґендах боротьби героїчних епох нашого народу. Для нього ті жертви стали символом-прапором боротьби за волю України.

По Панахиді ветерани взяли участь у посвяченні надгробного каменя св. п. Михайла Шашкевича („Рися") та свіжу могилу св. п. дружини — друга Петра Шкафаровського. Опісля перейшли на могилу сл. п. Івана Ділая („Корчика") та друга Петра Лучки-Ґаґи („Зазулі").

Степан Кметь

Вручення...

(Закінчення зі стор. 1)

Церемонія вручення нагород видавництва „Смолоскип" проводилася при безпосередній участі Творчої Асоціяції „500" та Асоціяції Студентів Києва. Слово про нагороди і їх значення сказав завідуючий відділом літератури видавництва „Смолоскип" Андрій Кокотюха. Потім до переповненої авдиторії звернувся О. Зінкевич. Він наголосив на тому, що сьогодні молодіжна творчість нібито є і нібито її нема. Держава, яку роздирають внутрішні проблеми, не має змоги турбуватися про молодих. А нагороди, яку вручає „Смолоскип", стимулюють молодіжну творчість, підтримують молодь у її здорових починаннях.

Нагороду за досягнення на громадській ниві отримали Олег Проценко (голова Асоціяції Студентів Києва), Віталій Чепинога і Сергій Лінецький. Ці молоді студенти власними зусиллями протягом останнього часу організували і провели ряд заходів, серед яких вшанування річниці бою під Крутами і кілька науково-теоретичних конференцій.

Харківська молодіжна театральна група отримала нагороду за досягнення у драматичному мистецтві. Невідомо, що спонукало хлопців і дівчат, яким ще немає навіть 25 років, у часи тотальної втрати інтересу до українського мистецтва взагалі і театрального зокрема звернутися до таких елітарних авторів як Хвильовий, Симоненко, Сковорода. Разом з режисером Світланою Олешко нагороди дістали актори-студенти Олександер Трухманов, Дмитро Туркевич, Вадим Коробка, Наталя Цимбал, Михайло Озеров.

І цей факт і факт здобуття літературної нагороди молодим харківським поетом Ростиславом Мельниковим ще раз доводить, що Харків переживає другий за XX століття український культурний Ренесанс. У галузі літератури були нагороджені також київські поети Олександер Чекмишев, Максим Розумний та Неда Нежданa, Віктор Виноградов з Криму та прикута до ліжка молода поетеса Надія Дичка з Івано-Франківська. За вимогою журі, головою якого є відомий літературознавець, заступник директора інституту літератури Академії Наук України Григорій Штонь, а членами Роксана Харчук та Соломія Павличко, було відзначено також один прозовий текст, а саме кримінальну повість Андрія Кокотюхи „Шлюбні ігрища жаб". У своєму виступі Соломія Павличко наголосила, що з появою цієї повісти і подібних текстів українська література знову знайде масового читача, якого вона втратила через тотальну русифікацію.

У концерті, який вели Сергій Руденко та Тетяна Лозова, брали участь студентський гурт „Будьмо!" (Київський інститут журналістики), який кілька хвилин звеселив публіку, стомлену червневою спекою, та ансамбль „Синевір" (Київська консерваторія).

Крім вручення традиційних нагород „Смолоскип" презентував дві книжки минулорічних лавреатів, які щойно з'явилися у видавництві. Це збірки віршів „Цитатник" поета з Харкова Сергія Жадана та „Коло вікна" Оксана Горкуші, яка мешкає в Бердичеві. Обидва щасливих автори прочитали кілька нових текстів, причому заля сприймала їх неоднозначно, що свідчить про безперечний талант молодих мистців. Після вечора відбувся прийом, в якому взяло участь близько 300 осіб, в тому числі молоді мистці з різних реґіонів України.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

З приводу 70-літнього ювілею заснування „СК Русь" в Ужгороді

Золотими буквами вписалось Закарпаття в історію українського спорту, особливо копаного м'яча. Усім нам відома славна футбольна дружина „СК Русь" в Ужгороді, зі своїми леґендарними „літаючими учителями", які примножували славу українському спорту на терені тодішньої Чехословаччини. Після прилучення Закарпаття до України більшість змагунів колишньої „СК Русь" перейшли до київського „Динамо" і відтоді футбольна дружина столиці України розпочала здобувати чемпіонати СССР і Европи.

Щоб уповні це оцінити, мусимо перенестися думками в наше минуле — осінь 1925 року, коли засновано оцю славну футбольну дружину та закріплено за нею назву „СК Русь" — Ужгород, 70-річний ювілей якої цього року відзначуємо!

Три чверті століття — це вагомий шмат часу, протягом якого змінилося кілька поколінь футболістів, є чимало успіхів і досягнень, які варто було б увічнити. Для нас, закарпатців, представників найменшої гілки великого українського народу, доля якому судила жити під чужими займанцями, тіловиховання і спорт були не тільки змагом за фізичне існування, але і незаступимою зброєю за наш національний дух! Прикладом чого може послужити наш ювілянт, футбольна дружина „СК Русь" — Ужгород, до складу якої входили змагуни різних національностей та політичних переконань, але для добра клюбу проти чужих були з'єднані як скала. За це їх нарід любив, це імпонувало — вони були нашими національними героями того часу. Від одного тільки слова „Русь" маси захоплювались!

Це була наша славна історія, яку належно оцінили і зрозуміли провідники новозаснованого професійного дитячого юнацького клюбу „ДЮ ФК Русь" і його президент Ігор Прокопець з цілою когортою спортових любителів, які вирішили не тільки продовжувати успіхи і славу нашого ювілята, але і ще раз високо підняти славу закарпатського футболу для зміцнення авторитету нашої молодої держави серед сильних світу цього! Слава їм, бо безсмертне і вічне давнє гасло греків, що в „здоровому тілі — здорова душа" є більш актуальним тепер, як коли-небудь і щораз більше завойовує увагу і признання серед модерних народів. Отож віддаймо нашому „ювілятові" і закарпатському спортові належне, бо він того вартує!

Прес. референт УАСТ „Львів" Іван Росул

Відбулися загальні збори УСВТ „Ч. Січ"

Нюарк, Н. Дж. 10-го червня 1995 р. (О.Т.) — Збори відкрив голова уступаючої Управи М. Стебельський. Привітавши присутніх, він попросив вшанувати однохвилинною мовчанкою тих членів, що протягом минулих двох років відійшли у вічність. Згідно з порядком дня, після звіту Верифікаційної комісії, збори вибрали президію в складі: О. Труш — голова і В. Рудакевич — секретар. В дальшому ході нарад присутні члени затвердили раніше призначену Номінаційну комісію, після чого Р. Пиндус відчитав протокол з попередніх загальних зборів, що його прийнято одноголосно.

Слідували звіти уступаючої Управи. Першим звітував заступник голови і керівник спортової активности О. Твардовський. На початку свого звіту він вказав на факти ослаблення усіх без вийнятку організацій в українському середовищі, яке в немалій мірі зачіпає і УСВТ „Ч. Січ". Ряд активних і заслужених діячів відходять на відпочинок, а то й у вічність, деякі переселюються в далекі заміські околиці, тратимо ділових людей, та все ж праці в Т-ві не меншає. Не зважаючи на ці та інші труднощі, завдяки групі активістів діяльність в УСВТ „Ч. Січ" проходила на доброму рівні, про що говорять наші ділові звіти. На долю діячів УСВТ „Ч. Січ" випало теж продовжувати діяльність УСЦАК і його Делеґатури-Схід. Відомо теж нашому загалові, що ряд чолових діячів УСВТ „Ч. Січ" активно сприяють процесові відродження спорту в Україні. Далі звітодавець подав докладні факти з діяльности спортових ланок, головні з яких заслуговують на відзначення.

Футбольна ланка. В минулому році, що був ювілейним для Т-ва, слідуючі дружини, майже усі в переважаючих українських складах, мали такі осяги:

Перша дружина в півпрофесійній дивізії Ґарден Стейт Ліґи закінчила сезон на 3-му місці. В зимовому турнірі „Ґуд-Спорт" здобула трофей першуна.

Юнацька дружина, віком до 19 років і нижче, здобула звання чемпіонів в своїй дивізії Норден Кавнті і зимовому турнірі „Куґарс". Юнаки до 16 років і нижче здобули віце-чемпіонати в своїй дивізії Норден Кавнті і турнірі „Куґарс". Завдяки заходам ланкового М. Паливоди, вперше в історії Т-ва активізовано жіночу дружину, яка вже на Українському Фестивалі здобула перше місце і в цьогорічному сезоні здобула лаври чемпіонок в жіночій вищій дивізії Ґарден Стейт Ліґи. Рівночасно активізовано дружину юначок, яка почала свої виступи в дивізії юначок віком 17 років і нижче в „Ліптом Лізі Ню Джерзі". Провідниками дружин були: М. Паливода, О. Колодій, А. і С. Панаси, Ґ. Вислоцька і С. Ґаліґан. Тренером юнацтва був І. Чупенко.

Відбиванкова ланка. Жіноча і дружина чоловіків, єдині українські дружини, продовжували виступ в рамках Відбиванкової Асоціяції ЗСА, де на терені стейтів Ню Джерзі. Ню Йорку і Коннектикат здобули ряд 2-их і 3-іх почесних місць в офіційних турнірах. Жіноча дружина вийшла першою в річному чемпіонаті УСЦАК, що пройшов у Торонто, Канада. Провідниками дружин були: О. Гладкий і М. Завадівський в чоловічій і З. Завадівська та А. Томко — в жіночій дружині.

Тенісова ланка. Місця ветеранів, що відійшли з активу ланки поволі займають молодші тенісисти, переважно випускники Спортової Школи „Ч. Січ", між якими досі добре себе зарекомендували: Ю. Кігічак, брати Колодії, сестри Бойчук, А. Мандзій, М. Малічишин і ряд інших. Деякі з них вже зуміли виграти 1-ші й 2-гі місця в своїх групах рамках УСЦАК. Ланковим був І. Луків.

Плавацька ланка. І в цій ланці наступила зміна поколінь, місця вибулих плаваків займають теж випускники Сортової Школи. В минулих Спортових Іграх Молоді плавацька дружина „Ч. Січі" вийшла першою в річних першостях УСЦАК. Ланковою є М. Бокало.

Шахова ланка. Цей рід спорту чомусь занепадає в наших спортових осередках. Шахісти „Ч. Січі" продовжують активно виступати, як на терені американських, так і в українських шахових турнірах. Д-р О. Попович і С. Стойко здобули в чемпіонаті УСЦАК 1-2 місця. Слід згадати, що шахіст „Ч. Січі" П. Радомський удостоївся титулу сеньйор-майстра і майстра на життя. Він потрапив вже на кваліфікаційну листу ФІДЕ. Провадить теж постійну колюмну в американській шаховій публікації „Атлантік Чес Нюс". Ланковим є д-р Орест Попович.

Пресова референтура. Видано 31-ше число журналу „Наш Спорт", який вже має читачів у Києві, Львові і Івано-Франківському. Крім цього, вістки про діяльність Т-ва були поміщувані в „Свободі", „Народній Волі" та інших газетах, як теж в київських „Спортивній газеті" і журналі „Спорт".

Якщо йдеться про кошти, то вони виносили такі суми: Спортова Школа — понад 31,000 дол., футбольні дружини менше 17,000 дол., відбиванкові дружини до 4,000 дол., рент площ і заль для тренінґів дружин — 2,500 дол., видання журналу — 4,500 дол.

Докладні фінансові звіти подали: Д. Бобеляк — за гсcподарську секцію і М. Стебельський — за спортову. Із звіту секретаря О. Труша присутні довідалися, що до Т-ва наспіло 31 лист і вислано понад 100 листів. Голова М. Стебельський в своєму звіті подав факти із ювілейних святкувань Спортової Школи і пізніше Т-ва, як теж загальну діяльність Т-ва та участь в процесах відродження спорту в Україні. Після цього інж. О. Сташків в імені Контрольної комісії ствердив, що в часі контролі знайдено фінансове й ділове книговедення в найкращому порядку і тому пропонує уділити уступаючій Управі абсолюторію з признанням.

Слідував звіт Номінаційної комісії, який відчитав М. Паливода, і збори одноголосно вибрали Управу в такому складі: М. Стебельський — голова, О. Твардовський і О. Напора — заступники і водночас пресовий та імпрезовий референти. О. Труш — секретар, Д. Бобеляк — фін. госп., Ірина Пиндус — фін. спорт. секції, Пиндус — заступник, О. Колодій, Є. Бренич, Олена Колодій, В. Головінська і А. Воробець — члени, М. Паливода — провідник футбольної дружини, А. і С. Панаси — юнацької. Ґ. Вислоцька — дружини юначок, С. Ґлеган — жіночої дружини, О. Гладкий і М. Завадівський — чоловічої дружини з відбиванки, З. Завадівська і А. Томко — жіночої дружини з відбиванки, д-р О. Попович — шахової, І. Луків — тенісової, М. Бокало — плавання. Контрольна комісія: інж. О.Сташків, К. Гречак і В. Василак. Товариський Суд: Л. Лапичак-Лесько, Л. Рудзінський і Р. Барчук.

ПОМИЛКА У ПРИЗВІЩІ

В чисті 123 з датою 30-го червня у звідомленні про участь українців у спеціяльній Олімпіяді призвіще автора подане Франк Стурбан. Треба читати Франк Стубан.

— Ред.